

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
t.a.v. minister H.M. de Jonge
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Newtonlaan 1-41
3584 BX Utrecht
Postbus 3017
3502 GA Utrecht
T 030 296 81 11
F 030 296 82 96
E info@nza.nl
I www.nza.nl

Behandeld door
directie Regulering

Telefoonnummer
088 770 8 770

E-mailadres
info@nza.nl

Kenmerk
358027/571164

Onderwerp
Januaribrief benutting budgettair kader Wlz

Datum
30 januari 2020

Mijnheer de minister,

In uw definitieve kaderbrief Wlz 2020¹ verzoekt u de Nederlandse Zorgautoriteit (hierna: NZa) om u in januari 2020, mei 2020 en augustus 2020 te informeren over de ontwikkelingen in het licht van de toereikendheid van het Wlz-kader en te adviseren over de inzet van de gereserveerde herverdelingsmiddelen in 2020. Tevens verzoekt u de NZa om u periodiek te informeren over de ontwikkelingen in relatie tot het kwaliteitskader voor verpleeghuizen.

Deze brief heeft een informerend karakter; advies over de inzet van herverdelingsmiddelen volgt in mei

Met deze januaribrief informeren wij u over de toereikendheid van het Wlz kader 2019 en 2020. Anders dan in voorgaande jaren geven wij nu al zeer vroeg in het jaar, in januari, de eerste prognoses van de toereikendheid van het kader voor het lopende jaar (2020). Dit zijn zeer voorlopige prognoses waarin wij verder dan tot nu toe gebruikelijk vooruitkijken. Deze prognoses zijn dus met grote onzekerheid omgeven. Vanwege deze relatief grote onzekerheid kiezen we ervoor om de cijfers alleen op landelijk niveau weer te geven.

Ook brengen wij op dit moment nog geen advies uit over de inzet van herverdelingsmiddelen 2020. In uw Kamerbrief over de (bouw)opgave verpleeghuiszorg in komende decennia² geeft u aan de Kamer halverwege komend jaar te informeren middels de voorlopige kaderbrief 2021 over eventuele bijstellingen van het Wlz-kader 2020. Dat betekent dat uw besluit over de inzet van herverdelingsmiddelen pas genomen zal worden nadat de NZa haar mei-advies 2020 heeft uitgebracht. Wij achten het uitbrengen van een advies over de inzet van herverdelingsmiddelen daarom op dit moment nog te vroeg. Bij ons mei-advies zullen wij betrouwbaardere en actuelere prognoses kunnen uitbrengen, niet alleen op landelijk niveau maar ook op het niveau van

¹ Brief van VWS aan NZa van 18 oktober 2019 met kenmerk 1983188-195228-LZ

² Kamerbrief van 20 december 2019 met kenmerk 1626038-199970-LZ

de Wlz-uitvoerder of zorgkantoorregio. Op dat moment zullen wij ons advies geven over de inzet van herverdelingsmiddelen 2020.

Kenmerk
358027/571164

Wij hebben de methode van de berekening van de verwachte benutting van het Wlz-kader geconsulteerd bij zorgkantoren en ZN. De input uit deze consultatie hebben wij meegenomen in onze analyses.

Pagina
2 van 15

Samenvatting en conclusies

Hieronder geven wij de belangrijkste conclusies uit onze analyses van de toereikendheid van het Wlz-kader.

- Benutting budgettair kader 2019

Het kader 2019 lijkt op basis van de huidige inzichten toereikend om de geleverde zorg 2019 te vergoeden.

Met de ophoging van het kader zoals toegelicht in de definitieve kaderbrief 2020 verwachten we op basis van de prognose dat er een bedrag van circa € 25 miljoen (0,1%) resteert binnen het kader voor zorg in natura (zin) en circa € 36 miljoen (1,5%) binnen het kader voor persoonsgebonden budgetten (pgb). Op het totale Wlz-kader resteert netto € 56 miljoen (0,2%)³.

De meest recente productieafspraken voor 2019 (herschikking 2019) komen vrijwel overeen met de prognose; deze laten een onbenutte ruimte zien van circa € 62 miljoen. Dit bedrag is in orde van grootte van de toegevoegde manoeuvreerruimte (€ 60 miljoen).

Zorgkantoren geven aan het landelijke beeld van de prognose van de benutting van het Wlz kader 2019 en de stand bij de herschikking 2019 te herkennen.

- Benutting budgettair kader 2020

Voor 2020 verwachten we op basis van de nu beschikbare informatie een aanzienlijk tekort. Bij een scenario op basis van *zorglevering* wordt het verwachte netto tekort berekend op € 282 miljoen (1,2%). Dit scenario is gebaseerd op de trend in declaraties.

Bij een scenario op basis van *zorgvraag* komt het verwachte netto tekort op € 415 miljoen (1,8%). In dit scenario is uitgegaan van de trend in indicaties. In beide scenario's zijn de tekorten berekend vóór inzet van de gereserveerde herverdelingsmiddelen (€ 70 miljoen), en exclusief herstel van de manoeuvreerruimte (€ 60 miljoen).

Wanneer we dit vergelijken met de situatie waarbij in het geheel geen groei zou plaatsvinden (hetgeen géén realistisch scenario is), dan zien we dat het kader 2020 vrijwel geheel benut wordt met de zorg voor de cliënten die eind 2019 al in zorg waren. Er resteert dan een bedrag ter grootte van de manoeuvreerruimte in het kader.

Zorgkantoren delen deze conclusie. Dit beeld komt overeen met het feit dat eind 2019 een structurele ophoging van het kader met € 130 miljoen heeft plaatsgevonden, waarbij deze middelen voor 2020 uit de groeimiddelen (herverdelingsmiddelen) zijn gedekt. Feitelijk is hiermee

³ In de berekening van het netto tekort worden de bruteringsregels toegepast: er wordt rekening gehouden met de gemiddelde onderuitputting van het pgb-kader van 14%.
Bron: Voorlopige kaderbrief Wlz 2017 van 13 juni 2016 met kenmerk 773523-137331-LZ.

de groei van eind 2019 al uit de groeimiddelen 2020 opgevangen; de resterende groeiruimte voor 2020 lijkt daardoor nu ontoereikend te zijn. Bovendien komt de incidentele ophoging van € 60 miljoen die in 2019 aan het kader is toegevoegd, in 2020 te vervallen. Uit onze analyse van de benutting van het kader 2019 is gebleken dat deze middelen nodig zijn geweest om de zorg in 2019 te vergoeden. Hoewel de prognoses voor 2020 nog erg onzeker zijn, is de constatering dat de groeimiddelen 2020 al grotendeels zijn ingezet om de groei van eind 2019 op te vangen wel (deels) gebaseerd op realisatiecijfers (de herschikking 2019).

Kenmerk
358027/571164

Pagina
3 van 15

De volgende tabel laat het verwachte tekort in 2020 zien voor de scenario's op basis van zorglevering en zorgvraag, inclusief herstel van de manoeuvreerruimte. Deze tekorten zijn berekend ten opzichte van het Wlz-kader exclusief de gereserveerde herverdelingsmiddelen.

Landelijke verwachte netto tekorten op het Wlz-kader 2020, bedragen in miljoen euro

	Netto tekort* zin + pgb	Bedrag benodigd voor de manoeuvreerruimte	Totaal tekort
Scenario A o.b.v. declaraties (zorglevering)	282	60	342
Scenario B o.b.v. indicaties (zorgvraag)	415	60	475

* Tekort ten opzichte van het Wlz-kader 2020 stand 15 december 2019 (€ 23.423 miljoen) na toepassing van de bruteringsregels, vóór inzet herverdelingsmiddelen (€ 70 miljoen)

Zoals toegelicht zijn de prognoses aan het begin van het jaar nog erg onzeker. Echter, gezien de omvang van de verwachte tekorten en de constatering dat de groeimiddelen 2020 al voor een belangrijk deel zijn opgegaan voor cliënten die eind 2019 in zorg waren, ligt het in de verwachting dat het Wlz-kader 2020 ontoereikend zal zijn om alle zorg te vergoeden. Bovenstaand beeld kan beschouwd worden als een serieuze vooraankondiging van een verwacht tekort en van een advies in mei om de gereserveerde herverdelingsmiddelen in te zetten. Daarbij zullen de herverdelingsmiddelen hoogst waarschijnlijk niet voldoende zijn om de tekorten op te vangen. Bovendien is er bij beide scenario's geen rekening gehouden met eventuele extra middelen om de wachtlijsten terug te dringen.

- Ontwikkeling Wlz-indicaties

Op basis van CIZ-cijfers zien we een stijging van het totaal aantal Wlz-indicaties van 3,4% in de periode november 2018 - november 2019. De grootste groei vindt plaats bij de V&V-sector (5,0%). Met meer dan de helft van het totaal aantal indicaties vormt de V&V ook de grootste groep in de Wlz.

- Kwaliteitsbudget verpleeghuiszorg

Bij de herschikking 2019 is € 595 miljoen van de beschikbare € 600 miljoen voor het kwaliteitsbudget verpleeghuiszorg toegekend. Dit is een geringe verhoging ten opzichte van de budgetronde (april 2019); toen bedroeg de benutting van het kwaliteitsbudget € 583 miljoen.

In ons mei-advies zullen wij u informeren over de eerste toekenning van de kwaliteitsbudgetten 2020 in april, waarvoor € 1.100 miljoen beschikbaar is gesteld.

Kenmerk
358027/571164

Pagina
4 van 15

- Transitie middelen verpleeghuiscare

In 2019 is het beschikbare bedrag voor de transitie middelen van € 50 miljoen op uw verzoek verhoogd met de niet benutte middelen van 2018, tot € 68 miljoen. Dit bedrag is volledig benut bij de herschikkingsronde. Voor 2020 is bij de productieafspraken € 15 miljoen toegekend van de beschikbare € 50 miljoen. Bij de herschikkingsronde kunnen aanvullende aanvragen worden ingediend voor het resterende bedrag van € 35 miljoen.

In de bijlage bij deze brief vindt u een onderbouwing van de bedragen die wij hierboven hebben vermeld.

Tot slot

De verwachte tekorten die wij in deze brief signaleren zijn voor ons mede aanleiding om te onderzoeken of en hoe zorgkantoren meer doelmatigheid in de Wlz kunnen bereiken. Dit inzicht kunnen we vervolgens gebruiken om gericht en effectiever te kunnen toezien op het sturen op doelmatigheid door zorgkantoren. En hiermee dragen we eraan bij dat beschikbare middelen goed worden aangewend en zetten we erop in te voorkomen dat wachtlijsten worden veroorzaakt door ondoelmatigheid.

Met vriendelijke groet,
Nederlandse Zorgautoriteit

dr. M.J. Kaljouw
voorzitter Raad van Bestuur

Bijlage

BIJLAGE – Onderbouwing januaribrief 2020Kenmerk
358027/571164***Leeswijzer***

In deze bijlage gaan we achtereenvolgens in op de volgende onderwerpen:

Pagina
5 van 15**1. Toereikendheid Wlz-kader 2019**

- Ophoging Wlz-kader 2019
- Geactualiseerde prognose benutting Wlz-kader 2019
- Herschikking 2019 (zorg in natura)
- Kwaliteitsbudget verpleeghuiszorg 2019
- Transitie middelen verpleeghuiszorg 2019

2. Toereikendheid Wlz-kader 2020

- Opbouw Wlz-kader 2020
- Overloopeffect 2019-2020; naïeve raming als vertrekpunt
- Scenario's
 - Scenario A: prognose op basis van trend in declaraties (zorglevering)
 - Scenario B: prognose o.b.v. trend in indicaties (zorgvraag)
- Transitie middelen verpleeghuiszorg 2020

1. Toereikendheid Wlz-kader 2019***Ophoging Wlz-kader 2019***

In de definitieve kaderbrief Wlz 2020 heeft de minister van VWS naar aanleiding van het augustusadvies en het addendum op het augustusadvies van de NZa het beschikbare kader 2019 structureel verhoogd met € 190 miljoen, waarvan € 60 miljoen bestemd is voor het soepel laten verlopen van het contracteerproces (de manoeuvreerruimte).

Daarnaast heeft de minister in 2019, bovenop de hierboven genoemde structureel extra beschikbare middelen van € 190 miljoen voor de zorginkoop 2019, incidenteel een extra bedrag van € 60 miljoen beschikbaar gesteld. De reden hiervoor was invulling te geven aan één van de acties om op korte termijn de capaciteit van de verpleeghuiszorg te vergroten en wachtlijsten weg te werken, namelijk het beschikbaar stellen van voldoende middelen om voor 2019 de toegankelijkheid van de zorg voor burgers te borgen.

Geactualiseerde prognose benutting Wlz kader 2019

In onze geactualiseerde prognose van de benutting van het Wlz-kader 2019 zien we dat het kader 2019 toereikend is om de geleverde zorg te kunnen vergoeden. De prognose duidt erop dat een bedrag in orde van grootte van de manoeuvreerruimte onbenut zal blijven en zal vrijvallen bij de nacalculatie.

Onze prognose is gebaseerd op de trend in declaraties voor zin over de periode 2015 - augustus 2019 en de standen van de afgegeven verleningsbeschikkingen voor het pgb uit de periode 2016 – november 2019. Deze duidt op een verwacht overschot van € 25 miljoen (0,1%) voor zin en een overschot van € 36 miljoen (1,5%) voor pgb. Rekening

houdend met het bruterings-effect⁴ ramen we een overschot van € 56 miljoen (0,2%). Zie de tabel hieronder.

Kenmerk
358027/571164

Tabel 1 - Landelijke (verwachte) benutting 2019 zorg in natura en persoonsgebonden budget, afgezet tegen het Wlz-kader, bedragen in miljoen euro

Pagina
6 van 15

		Verwachte benutting incl. extra posten*** (€)	Wlz-kader (€) *	Beschikbare ruimte (€) **	Beschikbare ruimte (%) **
Zorg in natura	Ongecorrigeerde prognose	20.292			
	Ophoging ivm onderschatting vervoer	39			
	Totaal	20.331	20.356	25	0,1%
Persoonsgebonden budget		2.417	2.453	36	1,5%
Totaal		22.748	22.808	56	0,2%

* Wlz-kader stand 15 december 2019

** In de berekening van het totaal aan beschikbare ruimte is rekening gehouden met het bruterings-effect.

*** De verwachte benutting is inclusief de extra posten crisisbedden (€ 26 mln), najaar-effecten (€ 59 mln) en najaar-effecten meerzorg (€ 12 mln)

Wij hebben hierbij dezelfde prognosemethode⁵ toegepast als bij het mei- en augustusadvies en het addendum op het augustusadvies, met uitzondering van de vervoersprestaties.

Toelichting vervoer

In 2019 zijn de vervoersprestaties in de ghz gewijzigd. In de prognose die in tabel 1 is weergegeven maken we gebruik van de actuele vervoersverhouding in plaats van de verhouding die voort is gekomen uit het kostenonderzoek 2018 (de benadering die wij in het mei- en augustusadvies en het addendum hanteerden, gebruikmakend van de volumegegevens 2018). Deze actuele verhouding is gebaseerd op de declaraties van 2019. De eerste gegevens over 2019 duiden erop dat de vervoersdeclaraties lager zijn dan in het kostenonderzoek werd verwacht. Zorgkantoren hebben hierbij aangegeven dat er, naast de wijzigingen in de prestatie- en tariefstructuur, ook sprake is van een vertraging in de declaraties voor vervoer in 2019.

Op basis van een vergelijking van de aantallen vervoersdeclaraties in 2018 en 2019 hebben we een inschatting gemaakt van de gemiste declaraties in de data die we in de prognose gebruiken. Het gemiste bedrag is als correctie op de verwachte benutting toegevoegd, zie tabel 1.

⁴ Bruterings-effect: er wordt rekening gehouden met de gemiddelde onderuitputting van het pgb-kader van 14%. Bron: Voorlopige kaderbrief Wlz 2017 van 13 juni 2016 met kenmerk 773523-137331-LZ.

⁵ Voor een beschrijving van de prognosemethode verwijzen we naar het mei- en augustusadvies 2019.

Deze inschatting is als volgt gemaakt: Wanneer we het aantal vervoersdeclaraties in januari t/m augustus in 2019 vergelijken met het aantal in dezelfde maanden van 2018 blijkt dat er ongeveer 20% minder is gedeclareerd. Hierdoor voorspelt ons model een te laag aantal voor de overige maanden van 2019 (en 2020, zie tabel 3). We hebben deze verwachte onderschatting als volgt berekend: Het aantal missende declaraties in 2019 afgezet tegen het gemiddelde tarief voor de vervoersprestaties in 2019. Het aantal missende declaraties hebben we berekend door het aantal geprognoseerde declaraties voor het hele jaar 2019 te vergelijken met het aantal declaraties in 2018 verhoogd met een verwacht groeipercentage van 1,5% voor de ghz (volgend uit de ontwikkeling van het aantal ghz indicaties, zie tabel 4). Dit resulteert in een verwachte onderschatting van € 39 miljoen euro voor 2019. (Voor de prognose voor 2020 is in tabel 3 eenzelfde methode toegepast, waarbij wordt doorgerekend op de bijgeschatte aantallen voor 2019. Dit resulteert in een verwachte onderschatting van € 54 miljoen voor 2020)

Kenmerk
358027/571164
Pagina
7 van 15

De NZa voert op dit moment een beleidsevaluatie uit van de wijzigingen in de vervoersprestaties en –tarieven; daarbij wordt ook een analyse gedaan op basis van gegevens uit een aanvullende uitvraag over de vervoerskosten.

Herschikking 2019 (zorg in natura)

In aanvulling op de geprognoseerde uitgaven voor 2019 rapporteren we de benutting de contracteerruimte (zorg in natura) op basis van deerschikking 2019. Het totaal van de afgegeven beschikkingen bij deerschikking 2019 blijft binnen de contracteerruimte 2019: er resteert een overschot van circa € 62 miljoen op de contracteerruimte.

Kwaliteitsbudget verpleeghuiszorg 2019

Bij deerschikking 2019 is € 595 miljoen van de beschikbare € 600 miljoen voor het kwaliteitsbudget verpleeghuiszorg toegekend. Dit is een geringe verhoging ten opzichte van de budgetronde (april 2019); toen bedroeg de benutting van het kwaliteitsbudget € 583 miljoen.

Transitiemiddelen verpleeghuiszorg 2019

Uit de afgegeven beschikkingen bij deerschikking 2019 blijkt dat de beschikbare transitiemiddelen van € 68 miljoen volledig benut worden. In 2019 is het beschikbare bedrag voor de transitiemiddelen van € 50 miljoen op uw verzoek verhoogd met de niet benutte middelen van 2018, tot € 68 miljoen.

2. Toereikendheid Wlz-kader 2020

Opbouw Wlz-kader 2020

In de definitieve kaderbrief Wlz 2020 heeft de minister van VWS het kader 2020 vastgesteld en daarbij € 130 miljoen van de gereserveerde herverdelingsmiddelen beschikbaar gesteld om onzekerheid over het budget 2020 te beperken.

De NZa heeft deze middelen op verzoek van de minister verdeeld over de zorgkantorregio's aan de hand van een door Wlz-uitvoerders gedragen voorstel voor de verdeling. Hiermee resteert € 70 miljoen aan gereserveerde herverdelingsmiddelen.

Overloopeffect 2019-2020; naïeve raming als vertrekpunt

Als vertrekpunt voor onze analyses van de toereikendheid van het Wlz-kader 2020 gaan we uit van een naïeve raming: de situatie dat er geen groei zou plaatsvinden in 2020. Dit is géén realistisch scenario, maar een benadering om inzicht te krijgen in het 'overloopeffect': de mate waarin de zorg voor de cliënten die eind 2019 al in zorg waren, drukt op het kader 2020.

Kenmerk
358027/571164

Pagina
8 van 15

Voor zorg in natura is dit een extrapolatie van het (geprognosticeerde) volume voor de maand november 2019 naar het gehele jaar 2020. De maand november is gekozen, omdat het aantal declaraties in november doorgaans vergelijkbaar is met het aantal declaraties in januari van een volgend jaar⁶. Dit geeft dus een beeld van de uitgaven voor de zorg voor mensen die aan het begin van het volgende jaar zorg ontvangen.

In de benadering van de prijzen voor 2020 is uitgegaan van de maximumbeleidsregelwaarden 2020 en dezelfde kortingspercentages als die in de prognose voor 2019 zijn gebruikt⁷.

De verwachte benutting voor 2020 voor pgb wordt berekend met de verwachte benutting ultimo 2019 (berekend op basis van gegevens 2016 t/m november 2019), verhoogd met een index van 1,82% voor 2020⁸.

De volgende tabel laat zien in hoeverre het kader 2020 benut wordt bij continuering van de zorg voor cliënten die eind 2019 al in zorg waren. Hierbij wordt rekening gehouden met 366 dagen voor het schrikkeljaar 2020, en met een correctie voor niet beïnvloedbare factoren in 2020. (Deze wordt verder toegelicht in de volgende paragraaf met scenario's voor de inschatting van de toereikendheid van het kader 2020.)

⁶ Zie ook augustusadvies 2019 https://puc.overheid.nl/nza/doc/PUC_289712_22/1/

⁷ Over het algemeen hanteren de Wlz-uitvoerders in 2020 dezelfde kortingspercentages als in 2019. 2 Wlz-uitvoerders hebben aangegeven in 2020 iets minder korting (varierend van 0,1% tot 0,25%) toe te passen dan in 2019.

⁸ Bron: Kamerbrief van 27 juni 2019 over de hoogte van pgb-tarieven, kenmerk 1538257-191640-PPGB

Tabel 2 - Landelijke (verwachte) benutting 2020 zorg in natura en persoonsgebonden budget, afgezet tegen het Wlz-kader, bedragen in miljoen euro – naïeve raming (zonder groei)

Kenmerk
358027/571164

Pagina
9 van 15

		Verwachte benutting incl. extra posten*** (€)	Wlz-kader (€) *	Beschikbare ruimte (€) **	Beschikbare ruimte (%) **
Zorg in natura	Ongecorrigeerde prognose	20.811			
	Ophoging ivm gemiste volumegroei	37			
	Ophoging ivm onderschatting vervoer	40			
	Totaal	20.888	20.905	17	0,1%
Persoonsgebonden budget		2.461	2.518	57	2,3%
Totaal		23.349	23.423	66	0,3%

*Wlz-kader stand 15 december 2019; exclusief € 70 miljoen herverdelingsmiddelen

**In de berekening van het totaal aan beschikbare ruimte is rekening gehouden met het bruterings-effect.

*** De verwachte benutting is inclusief de extra post crisisbedden (€ 26 mln) en inclusief niet beïnvloedbare factoren (€ 8 mln).

We merken op dat een deel van de berekening gebaseerd is op prognoses; dit betreft de verwachte novemberstand 2019 voor zin, en de verwachte benutting ultimo 2019 voor pgb.

Toelichting bij tabel 2

Omdat in deze berekening (ongecorrigeerde prognose) geen na-ijl effecten kunnen worden meegenomen (datapunt november 2019 is een geprognosticeerde waarde) geeft deze berekening een zekere onderschatting.

Ter vergelijking: als we de naïeve raming zouden uitvoeren op basis van de stand augustus 2019 (realisatie vermeerderd met na-ijl en extra posten), dan zijn de verwachte uitgaven € 20.746 miljoen voor zorg in natura (waarvan € 26 miljoen crisisbedden, € 119 miljoen na-ijl, € 33 miljoen na-ijl meerzorg, en € 8 miljoen niet beïnvloedbare factoren), maar dan missen we de volumeontwikkeling tussen augustus en november 2019. Een grove inschatting van de gemiste volumegroei is dat deze circa € 102 miljoen bedraagt. (Berekening op basis van de geraamde volumegroei voor 2019 (€ 396 miljoen⁹, gecorrigeerd naar prijspeil 2020*: € 407 miljoen): we nemen 1/4^e van de volumegroei voor de drie maanden in de periode augustus – november, dus € 407 miljoen / 4 = € 102 miljoen.) We corrigeren daarom met een bedrag van minimaal € 37 miljoen (€ 20.746 miljoen + € 102 miljoen - € 20.811 miljoen) voor gemiste volumegroei.

⁹ In ons augustusadvies gingen wij nog uit van een verwachte volumegroei van € 264 miljoen voor 2019. Dit cijfer is met de nu beschikbare gegevens bijgesteld naar € 396 miljoen).

Voor de correctie voor vervoer verwijzen we naar de toelichting in de paragraaf Geactualiseerde prognose benutting Wlz kader 2019. We gaan uit van het daar berekende bedrag voor 2019 (€ 39 miljoen, zie tabel 1), gecorrigeerd naar prijspeil 2020*.

Kenmerk
358027/571164

Pagina
10 van 15

* Voor de correctie van prijspeil 2019 naar prijspeil 2020 (het prijseffect in de gebruikte beleidsregelwaarden) gaan we uit van een ophoging van 3,77%, die volgt uit de nacalculatie op de voorlopige index 2019 en de voorcalculatie van de index 2020, met een gewogen gemiddelde van 25% materiele kostenindex en 75% loonkostenindex.

Als we er rekening mee houden dat er een bedrag van € 60 miljoen in het kader verwerkt zit als manoeuvreerruimte om de contractering soepel te laten verlopen en niet tot benutting zou moeten leiden, dan zien we dat het kader 2020 vrijwel geheel benut wordt met de uitgaven voor de cliënten die eind 2019 al in zorg zijn. Het resterende bedrag in tabel 2 (€ 66 miljoen) is immers vrijwel gelijk aan de manoeuvreerruimte.

Dit beeld komt overeen met het feit dat eind 2019 een structurele ophoging van het kader met € 130 miljoen heeft plaatsgevonden, waarbij deze middelen voor 2020 uit de groeimiddelen (herverdelingsmiddelen) zijn gedekt. Feitelijk is hiermee de groei van eind 2019 al uit de groeimiddelen 2020 opgevangen; de resterende groeiruimte voor 2020 lijkt daardoor nu ontoereikend te zijn. Bovendien komt de incidentele ophoging van € 60 miljoen die in 2019 aan het kader is toegevoegd, in 2020 te vervallen.

In de volgende paragraaf presenteren we twee scenario's die wel rekening houden met groei in 2020.

Scenario's

Voor een eerste voorlopige inschatting van de toereikendheid van het kader 2020 werken we twee scenario's uit:

Scenario A: prognose op basis van trend in declaraties (zorglevering)

Scenario B: prognose op basis van trend in indicaties (zorgvraag)

Voor beide scenario's geldt dat de invoering van niet beïnvloedbare factoren (nbf) in de overeen te komen tarieven in de prognose leidt tot een verlaging van ca. € 8 miljoen¹⁰, vanwege de generieke korting op de tarieven voor zzp en vpt vv 4 t/m 10. Daarnaast worden in 2020 aparte (deel)prestaties gedeclareerd voor de nbf bij specifieke aanbieders die hiervoor in aanmerking komen. Deze lopen echter nog niet mee in de prognoses. Het totaal wordt verondersteld macroneutraal te verlopen. We hebben daarom de uitkomsten van de prognoses in beide scenario's verhoogd met € 8 miljoen.

In beide scenario's wordt rekening gehouden met 366 dagen voor het schrikkeljaar 2020.

¹⁰ Bron: Kamerbrief van 14 juni 2019 over NZa analyse niet beïnvloedbare factoren in verpleeghuiszorg, kenmerk 1541525-191940-LZ

Scenario A - prognose op basis van trend in declaraties (zorglevering)Kenmerk
358027/571164Pagina
11 van 15

Dit betreft de prognose voor de benodigde contracteerruimte (zin) op basis van de trend in declaraties in de periode 2015 – augustus 2019. In de benadering van de prijzen voor 2020 is uitgegaan van de maximumbeleidsregelwaarden 2020, en dezelfde kortingspercentages als die in de prognose voor 2019 zijn gebruikt. Dit is de gebruikelijke methodiek die ook voor de prognoses in de voorgaande jaren is toegepast. Deze methode passen we nu voor het eerst toe voor een periode die verder in de toekomst ligt dan tot nu toe gebruikelijk in onze mei- en augustusadviezen. Dit heeft tot gevolg dat de onzekerheid van de prognose toeneemt. Hierbij gaan wij voor de volumina uit van de zin declaraties van januari 2015 tot en met augustus 2019 en houden wij rekening met na-ijleffecten voor de nog niet ontvangen declaraties, op dezelfde manier als bij de prognose voor 2019.

Voor de prognose van het benodigde pgb 2020 wordt uitgegaan van de toegekende budgetten tot en met november 2019; de uitkomsten die betrekking hebben op 2020 worden met een index van 1,82% voor 2020 verhoogd.

De uitkomst van deze prognose staat in tabel 3. Dit scenario laat een tekort zien van € 259 miljoen (-1,2%) op de contracteerruimte voor zin en een tekort van € 27 miljoen (-1,1%) op het pgb-kader. Dit is exclusief het herstel van de manoeuvreerruimte (€60 miljoen).

Tabel 3 - Landelijke (verwachte) benutting 2020 zorg in natura en persoonsgebonden budget, afgezet tegen het Wlz-kader, bedragen in miljoen euro – prognose op basis van trend in declaraties (zorglevering)

		Verwachte benutting incl. extra posten*** (€)	Wlz-kader (€) *	Beschikbare ruimte (€)**	Beschikbare ruimte (%)**
Zorg in natura	Ongecorrigeerde prognose	21.110			
	Ophoging ivm onderschatting vervoer	54			
	Totaal	21.164	20.905	-259	-1,2%
Persoonsgebonden budget		2.545	2.518	-27	-1,1%
Totaal		23.709	23.423	-282	-1,2%

*Wlz-kader stand 15 december 2019; exclusief € 70 miljoen herverdelingsmiddelen

**In de berekening van het totaal aan beschikbare ruimte is rekening gehouden met het bruterings-effect.

*** De verwachte benutting is inclusief de extra posten crisisbedden (€ 26 mln), na-ijleffecten (€ 58 mln) en na-ijleffecten meerzorg (€ 13 mln), en inclusief niet beïnvloedbare factoren (€ 8 mln).

Scenario B –prognose op basis van trend in indicaties (zorgvraag)

Kenmerk
358027/571164

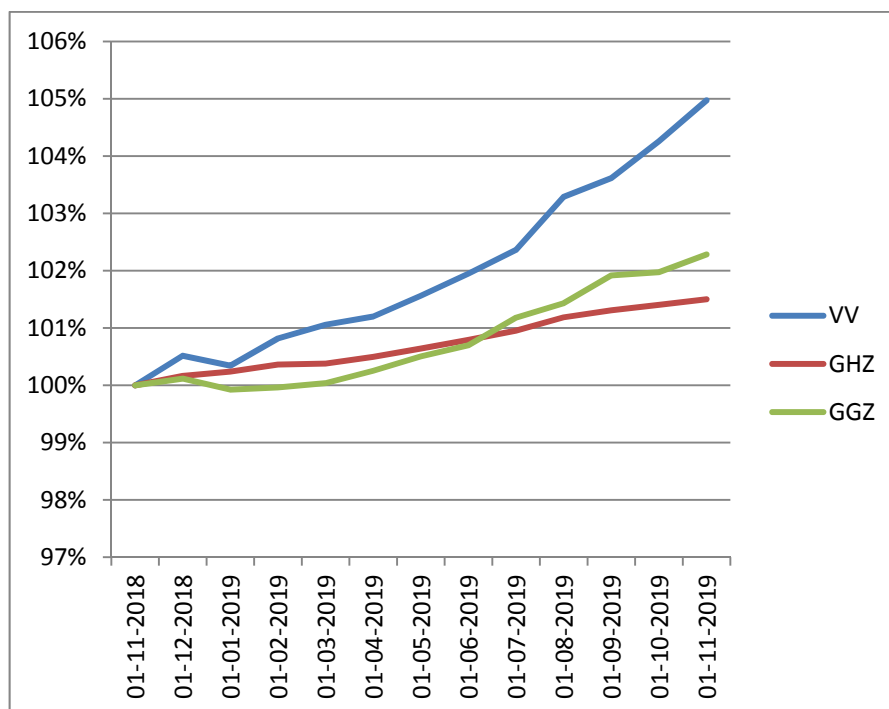
Trend in aantal uitstaande indicaties

We gaan uit van de aanname dat de trend in de ontwikkeling van het aantal indicaties (uitstaand recht) in 2020 gelijk zal zijn aan die in de periode 1 november 2018 – 1 november 2019.

Pagina
12 van 15

In de volgende figuur geven we de indicatieontwikkeling op het niveau van de drie sectoren V&V, GHZ en GGZ weer voor deze periode.

Figuur 1 – aantal uitstaande indicaties in de periode 1 november 2018 – 1 november 2019 per sector ten opzichte van het aantal per 1 januari 2018.

Bron indicatiecijfers: CIZ

In de verdere berekening gaan we uit van de trend in deze periode. Daarmee hebben we het meest recente groeicijfer te pakken en nemen we een heel jaar mee zodat eventuele seizoenseffecten meegenomen worden.

De volgende tabel geeft de ontwikkeling in het aantal uitstaande indicaties per deelsector weer in de periode 1 november 2018 – 1 november 2019.

Tabel 4 - Trend in indicaties in de periode 1 november 2018 – 1 november 2019Kenmerk
358027/571164Pagina
13 van 15

Zorgprofielreeks	Aantal indicaties (1-11-2018)	Aantal indicaties (1-11-2019)	% groei tussen 1-11-2018 en 1-11-2019
VV	161.344	169.369	5,0%
VG	109.264	111.576	2,1%
LG	16.004	15.855	-0,9%
ZGAUD	1.350	1.387	2,7%
ZGVIS	1.951	1.898	-2,7%
LVG	1.924	1.808	-6,0%
SGLVG	389	322	-17,2%
GGZ	5.165	5.283	2,3%
Totaal	297.391	307.498	3,4%

Bron indicatiecijfers: CIZ

Financiële waarde van de groei

Vervolgens maken we een benadering van de financiële waarde van de groei. Hierbij maken we een weging naar zorgzwaarte (gemiddelde uitgaven per zorgprofiel), en naar het aandeel van de verschillende profielen in de mix. Alle berekeningen worden uitgevoerd op het niveau van de zorgprofielen; de uitkomsten worden hieronder geaggregeerd weergegeven.

Tabel 5 - Verwachte groei in uitgaven in 2020 bij voortzetting trend in indicaties (o.b.v. 1 november 2018 – 1 november 2019)

Zorgprofielreeks	% verwachte groei o.b.v trend 1-11-2018 en 1-11-2019	% financiële impact (via benadering) zin + pgb	% financiële impact (via benadering) zin	% financiële impact (via benadering) pgb
VV	5,0%	6,0%	6,0%	6,5%
VG	2,1%	2,7%	2,8%	2,2%
LG	-0,9%	-0,8%	-0,9%	-0,6%
ZGAUD	2,7%	4,4%	4,5%	4,0%
ZGVIS	-2,7%	-0,7%	-0,6%	-1,6%
LVG	-6,0%	-5,6%	-5,6%	-7,1%
SGLVG	-17,2%	-17,3%	-17,3%	-17,3%
GGZ	2,3%	3,4%	3,4%	7,6%
Totaal	3,4%	4,2%	4,3%	2,7%

Bron indicatiecijfers: CIZ

Bron benadering financiële impact: analyses NZa ten behoeve van verdeelmodel budgettair kader Wlz.

In de kolommen met financiële impact is rekening gehouden met 366 dagen voor het schrikkeljaar 2020

We zien dat de verwachte groei van 3,4% in indicaties gepaard gaat met verwachte groei in uitgaven van 4,2% (zin + pgb). Wanneer we naar zin

en pgb afzonderlijk kijken is het groeipercentage 4,3% voor zin en 2,7% voor pgb.

Kenmerk
358027/571164

Pagina
14 van 15

Toelichting berekening financiële waarde van uitstaande indicaties

De financiële waarde van de indicaties hebben we via een benadering bepaald: op cliëntniveau zijn de uitstaande indicaties in de periode 1 januari 2018 – 31 december 2018 gekoppeld aan de declaraties voor de betreffende cliënt in deze periode. De koppeling is uitgevoerd per cliënt, per dag (er is dus rekening gehouden met de perioden waarin er sprake is van een uitstaande indicatie). Het betreft alle declaraties, voor alle leveringsvormen, inclusief toeslagen, meerzorg, et cetera. Voor de pgb-gegevens zijn de subsidiebedragen per cliënt gebruikt. Met deze gegevens zijn de gemiddelde uitgaven per zorgprofiel per dag bepaald voor alle uitstaande indicaties. Deze berekeningen zijn op landelijk niveau uitgevoerd. Indicaties waar geen declaraties aan zijn gekoppeld worden als niet verzilverd beschouwd. Deze zijn, net als de wel verzilverde indicaties, ook meegenomen in de gemiddelde uitgaven per indicatie. De gemiddelde uitgaven per indicatie houden dus rekening met de verzilveringsgraad, de mix in benutting in verschillende leveringsvormen, en de verhouding zin/pgb.

De gemiddelde uitgaven per indicatie worden alleen gebruikt om de onderlinge financiële gewichtsverhoudingen tussen de verschillende typen indicaties weer te geven. Er is hierbij gebruik gemaakt van de tariefsverhoudingen van vóór de herijkingen in 2019 en 2020. Dit betekent dat lichte profielen iets te zwaar zijn gewogen, en zwaardere profielen iets te licht.

Ook benadrukken we dat uitgegaan wordt van de mix in leveringsvormen, verhouding zin/pgb, en de verzilveringsgraad in 2018. Er wordt dus niet gecorrigeerd voor verschuivingen in de mix in leveringsvormen, verhouding zin/pgb en verzilvering na 2018.

Het aldus berekende groeicijfer voor de financiële impact passen we toe op de (geprognosticeerde) novemberstand 2019 inclusief correcties voor gemist volume en vervoer, zoals weergegeven bij de naïeve raming. We voeren de berekening uit met de groeicijfers voor zin en pgb afzonderlijk. We corrigeren hierbij voor het 'half jaar effect': dat betekent dat we er rekening mee houden dat de gemiddelde uitgaven per dag oplopen van 0% op 1 januari 2020 naar 4,3% (zin) en 2,7% (pgb) op 31 december 2020, zie tabel 5. Gemiddeld over het jaar zijn de groeipercentages dus de helft van de berekende groeipercentages uit tabel 5.

Tabel 6 - Landelijke (verwachte) benutting 2020 zorg in natura en persoonsgebonden budget, afgezet tegen het Wlz-kader, bedragen in miljoen euro – alternatieve prognose o.b.v. trend in uitstaande CIZ-indicaties (zorgvraag)

Kenmerk
358027/571164

Pagina
15 van 15

	Verwachte benutting incl. extra posten*** (€)	Wlz-kader (€) *	Beschikbare ruimte (€)**	Beschikbare ruimte (%)**
Zorg in natura	21.341	20.905	-436	-2,1%
Persoonsgebonden budget	2.494	2.518	24	1,0%
Totaal	23.835	23.423	-415	-1,8%

*Wlz-kader stand 15 december 2019; exclusief € 70 miljoen herverdelingsmiddelen

**In de berekening van het totaal aan beschikbare ruimte is rekening gehouden met het bruterings-effect.

*** De verwachte benutting gaat uit van de naieve raming uit tabel 2 inclusief de extra post crisisbedden (€ 26 mln), niet beïnvloedbare factoren (€ 8 mln), correctie gemiste volumegroei (€ 37 mln), en correctie vervoer (€40 mln).

Een prognose op basis van indicaties houdt geen rekening met een verschuiving in de zorgverlening naar goedkopere leveringsvormen (vpt, mpt) en naar pgb, en met een eventuele remming in de uitgaven als gevolg van beperkte capaciteit. Dit in tegenstelling tot de prognose op basis van declaraties. Mogelijk vormt dat een verklaring waarom de verwachte benutting bij pgb in bovenstaande tabel lager uitkomt dan in het scenario op basis van declaraties.

Daarnaast zitten er grotere onzekerheden in de berekeningen op basis van indicaties, omdat de uitgaven per indicatie een grote variatie kennen, afhankelijk van de mate van verzilvering, en de leveringsvorm waarin de indicatie benut wordt.

Transitiemiddelen verpleeghuiszorg 2020

Uit de afgegeven beschikkingen voor de transitiemiddelen verpleeghuiszorg bij de productieafspraken 2020 blijkt dat € 15 miljoen is toegekend, en nog een ruimte van € 35 miljoen resteert binnen de beschikbare transitiemiddelen (€ 50 miljoen). Bij de herschikkingsronde kunnen aanvullende aanvragen worden ingediend voor dit resterende bedrag van € 35 miljoen.